ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 18.11.2020 г.
COM(2020) 751 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Актуализиран доклад за засилено наблюдение – Гърция, ноември 2020 г.

{SWD(2020) 751 final}

КОНТЕКСТ

Икономическото развитие и икономическите политики в Гърция се наблюдават в рамките на европейския семестър за координация на икономическите политики и съгласно рамката за засилено наблюдение в съответствие с Регламент (ЕС) № 472/2013([1]). Прилагането на засиленото наблюдение за Гърция ([2]) отразява факта, че Гърция трябва да продължи да прилага мерки за справяне с източниците или потенциалните източници на икономически и финансови затруднения, като същевременно изпълнява структурни реформи в подкрепа на стабилен и устойчив икономически растеж.

Засиленото наблюдение осигурява всеобхватна рамка за надзор на икономическото развитие и за провеждането на политики за осигуряване на устойчиво икономическо възстановяване. То позволява редовна оценка на последните икономически и финансови развития в Гърция, наблюдение на условията за държавно финансиране и актуализации на анализа на устойчивостта на дълга. Засиленото наблюдение осигурява също рамката за оценяване на общия ангажимент, поет от Гърция пред Еврогрупата на 22 юни 2018 г., за продължаване и завършване на реформите, приети в рамките на програмата по Европейския механизъм за стабилност, както и за гарантиране на актуалността на целите на важните реформи, приети в рамките на програмите за финансова помощ. В този контекст засиленото наблюдение осигурява мониторинг на изпълнението на конкретните ангажименти за завършване на ключови структурни реформи, чието провеждане започна в рамките на програмата в шест ключови области, с договорени срокове за изпълнение до средата на 2022 г., а именно: i) фискални и фискално-структурни политики, ii) социално подпомагане, iii) финансова стабилност, iv) трудови и продуктови пазари, v) Гръцката корпорация за активи и участия и приватизации, и vi) модернизиране на публичната администрация ([3]).

Това е осмият доклад за засилено наблюдение по отношение на Гърция. Докладът се основава на констатациите от мисия, проведена дистанционно на 19—20 октомври 2020 г., както и на редовен диалог с властите. Мисията беше проведена от Европейската комисия в сътрудничество с Европейската централна банка ([4]); Международният валутен фонд взе участие в контекста на своята рамка за последващ мониторинг след реализиране на програмата, а Европейският механизъм за стабилност участва в контекста на своята система за ранно предупреждение и в съответствие с Меморандума за разбирателство от 27 април 2018 г. относно работните отношения между Европейската комисия и Европейския механизъм за стабилност. В настоящия

([1]) Регламент (ЕС) № 472/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. за засилване на икономическото и бюджетно наблюдение над държавите членки в еврозоната, изпитващи или застрашени от сериозни затруднения по отношение на финансовата си стабилност (ОВ L 140, 27.5.2013 г., стр. 1).

([2]) Решение за изпълнение (ЕС) 2020/1142 на Комисията от 29 юли 2020 г. относно продължаването на засиленото наблюдение на Гърция (ОВ L 248, 31.7.2020 г., стр. 20—23).

([3]) https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf

([4]) Служители на ЕЦБ участваха в мисията за проверка в съответствие с компетенциите на ЕЦБ, като предоставиха експертни знания по политиките на финансовия сектор и по значими в макроикономически план въпроси, като например номиналните фискални цели и устойчивостта и нуждите от финансиране. Мисията за проверка беше предшествана от техническа мисия, която също се проведе дистанционно в периода 30 септември—8 октомври 2020 г.

доклад се оценява изпълнението на поетите от Гърция ангажименти пред Еврогрупата за завършване на реформата до средата на 2020 г.

Настоящият доклад може да послужи като основа за решението на Еврогрупата да задейства следващия набор от мерки за дълга, обвързани с осъществяването на определена политика, в размер на 767 милиона евро. Тези мерки бяха договорени с Еврогрупата на 22 юни 2018 г. и включват прехвърлянето на суми, равностойни на доходите, от притежаваните от централните банки гръцки държавни облигации по линия на програмата за пазарите на ценни книжа и споразумението относно нетните финансови активи, както и отказване от увеличения лихвен марж за някои заеми, предоставени от Европейския инструмент за финансова стабилност. Третият транш от мерки за дълга, обвързани с осъществяването на определена политика, беше освободен след заседанието на Еврогрупата на 11 юли 2020 г., inter alia, въз основа на оценката на изпълнението на поетите от Гърция ангажименти за края на 2019 г., включени в доклада за засилено наблюдение, приет от Комисията на 20 май 2020 г. ([5]), и като се отчитат извънредните обстоятелства, свързани с пандемията от COVID-19.

ОБЩА ОЦЕНКА

Настоящият доклад беше изготвен по време, когато повечето държави членки са изправени пред нова вълна на пандемията. Въпреки неотдавнашното сериозно увеличение на броя на заразените, към настоящия момент Гърция успява да овладее разпространението на коронавируса относително добре, включително благодарение на своевременна реакция в регионите, изправени пред увеличение на броя на новите случаи. Властите също така укрепват готовността на здравната система и увеличават капацитета за тестване, като същевременно разширяват и адаптират набора от фискални мерки и мерки за осигуряване на ликвидност, с които се подпомагат лица и предприятия, засегнати от пандемията. Тези мерки помагат да се смекчат социалните и икономическите разходи от пандемията, но според прогнозата на Комисията от есента на 2020 г. гръцката икономика все още се очаква да претърпи един от най-големите спадове в икономическата дейност в ЕС поради силната си зависимост от туризма и многото малки предприятия, чиито възможности за приспособяване са ограничени. Триседмичната национална изолация в домашни условия, обявени на 5 ноември, и евентуалното ѝ удължаване в зависимост от развитието на пандемията, би могла да отслаби перспективите в краткосрочен план повече от предвиденото понастоящем.

Въпреки изключително трудните обстоятелства, които налагат съсредоточаване на вниманието върху по-непосредствени приоритети, през последните месеци Гърция ускори значително темпа на изпълнение на реформата. Още по-важен е фактът, че парламентът прие закона за несъстоятелността. Това представлява основна реформа на уредбата за обявяване в несъстоятелност, която се очаква да улесни преодоляването на ключови предизвикателства във финансовия сектор. Понастоящем властите подготвят вторично законодателство, в което ще бъдат определени важни аспекти на новата уредба, и успоредно с това развиват инфраструктурата, като и двете са необходими за ефективното прилагане на закона, считано от 1 януари 2021 г. Предприемат се мерки за решаването на дългогодишния проблем с реформата в областта на човешките ресурси в Независимия орган за публичните приходи чрез споразумението, даващо зелена светлина за неговото законодателство за допълнителни заплати, с което ще бъде увеличена неговата способност да привлича и задържа

([5]) https://ec.europa.eu/info/publications/enhanced-surveillance-report-greece-may2020_bg

висококвалифицирани служители. Властите също така напредват по редица водещи приватизационни сделки, макар че при други се отчита забавяне поради пандемията.

Освен това е постигнат добър напредък в следните области:

- **фискално-структурните реформи** — със завършването на системата „единна бюджетна сметка“, основна реформа при възлагането на обществени поръчки, която трябва да бъде приета до края на годината, напредък по реформите за ускоряване на изпълнението на публичните инвестиции, както и положителни развития при изчистването на просрочените задължения, чието по-нататъшно изпълнение трябва да продължи;

- **публичната администрация** — със стабилен напредък в модернизацията на управлението на човешките ресурси и с влизането в сила на единен процес на подбор за висши ръководни длъжности в организациите от публичния сектор. Властите също така постигнаха напредък по изпълнението на амбициозната си цифрова програма;

- **енергетиката** — където целевият модел за пазара на електроенергия бе открит на 1 ноември 2020 г. на , като по този начин беше изпълнен отдавна поетият ангажимент.

Властите също така постигнаха яснота по следващите стъпки в области, в които изпълнението на съществуващите ангажименти се оказа невъзможно поради предишни закъснения или поради въздействието от пандемията. Властите възобновиха събирането на разходите за здравеопазване съгласно системата за възстановяване на дължими средства и се договориха да финализират законодателството в областта на първичните здравни грижи към момента на приемане на 10-ия доклад, като същевременно прилагат по подходящ начин принципите на реформата от 2017 г., която все още не е изцяло завършена. Освен това бяха установени ясни графици за реформата на инвестиционното лицензиране, която е предмет на засилено наблюдение, като същевременно бе отчетен стабилен напредък по изпълнението на пътната карта относно проекта за кадастъра. Властите също така се договориха да възобновят две конкретни реформи, които бяха засегнати в значителна степен от пандемията от COVID-19, а именно повторната национална оценка на ставките на данъка върху недвижимата собственост и завършването на компонента за задействане на схемата за гарантиран минимален доход. На Комисията беше представено окончателно предложение за антитръстовата корективна мярка във връзка с производството на електроенергия от лигнитни въглища от Public Power Corporation, като се очаква мярката да бъде изпитана на пазара веднага щом органите представят окончателно разрешение. Целта за персонала, определена за Независимия орган за публичните приходи, все още не е постигната, но властите потвърдиха, че текущите процедури за наемане на персонал в Министерството на финансите няма да окажат неблагоприятно въздействие върху капацитета на този орган.

Ефикасното и подходящо използване на средствата, достъпни по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост, биха могли да помогнат за възстановяване на гръцката икономика от настоящата криза и за преодоляване на предизвикателствата, пред които продължава да е изправена въпреки постигнатия напредък. От изключително значение е да продължат да се полагат усилия за извършване на реформи, за да се преодолеят оставащите слабости. Ако

значителните средства, които Гърция има право да получи чрез Механизма за възстановяване и устойчивост, се използват по ефикасен и подходящ начин, те могат да подпомогнат растежа, създаването на работни места и двойния преход през следващите години. Очаква се реформите и инвестициите, като част от предстоящия план за възстановяване и устойчивост, да доразвият и допълнят предишни и настоящи реформи в контекста на процеса на засилено наблюдение.

В настоящия доклад се заключава, че въпреки неблагоприятните обстоятелства в резултат на пандемията Гърция е предприела необходимите действия, за да изпълни своите конкретни ангажименти. Безпрецедентните събития доведоха до рязък икономически спад и до застой през първото полугодие по отношение на редица реформи предвид необходимостта да бъдат предприети мерки във връзка с по-непосредствени приоритети. Независимо от това през последните месеци властите успяха да възобновят работата по ангажиментите и постигнаха напредък по редица основни реформи. Европейските институции приветстват тясното и конструктивно съдействие във всички области и насърчават властите да запазят набраната инерция и при необходимост да повишат усилията за бързо завършване на изпълнението на приетото наскоро първично законодателство. Такъв по-специално е случаят с реформите във финансовия сектор, където скоро трябва да бъде финализирано и прието обширно вторично законодателство.

МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ТЕНДЕНЦИИ

Пандемията от COVID-19 се отразява изключително тежко върху гръцката икономика. Последната се е свила с -14,2 % през второто тримесечие на 2020 г., тъй като икономическата дейност бе ограничена, за да се спре разпространението на пандемията. Секторът на услугите беше засегнат особено тежко и през летния сезон поради значението на международния туризъм. Макар че досега увеличението на безработицата като цяло остана умерено, отчасти поради схемите за закрила, въведени своевременно от властите, последиците при заетостта бяха по-изразени поради пониженото търсене на сезонни работници. Очаква се застоят в икономиката и намаляващите цени на енергията да доведат до временен спад на потребителските цени през 2020 г.

Тъй като броят на новите случаи на заразяване с коронавирус продължава да нараства, възстановяването вероятно ще бъде малко по-бавно от очакваното. Според прогнозата на Комисията от есента на 2020 г. се очаква реалният БВП да се понижи с 9 % през 2020 г. и да нарасне с 5 % през 2021 г. В прогнозата се предвижда само постепенно нарастване при търсенето на туристически услуги, по-предпазливи разходи от страна на потребителите, както и запазване на несигурността и по-ниски приходи в корпоративния сектор. Властите приеха голям набор от мерки за смекчаване на икономическото въздействие от ограничителните мерки през 2020 г., както и мерки за стимулиране на съвкупното търсене през 2021 г. Тези прогнози бяха финализирани преди обявяването на 3-седмичните ограничителни мерки на 5 ноември 2020 г. и съответните мерки за подкрепа ([6]).

([6]) При изготвянето на прогнозата беше отчетена наличната информация към крайната дата 22 октомври 2020 г. Повече подробности относно прогнозата на Комисията от есента на 2020 г. могат да бъдат намерени тук: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/autumn-2020-economic-forecast_en.

Несигурността и рисковете, свързани с перспективите, са изключително високи, тъй като не е ясно как ще се развие световната здравна криза. Вече наложените ограничения в Гърция и в други европейски държави, които стават все по-строги, биха могли да се отразят неблагоприятно на перспективите в краткосрочен план. Допълнителното ограничаване през следващите месеци на движението на хора и стоки както в Гърция, така и в други държави, продължава да поражда значителна несигурност с оглед на значението на международния туризъм. Допълнителни рискове от влошаване се пораждат от повишеното геополитическо напрежение в региона и от продължаващия миграционен натиск. Добрата новина е, че мерките за подкрепа, приети на равнище ЕС, включително инструментът за възстановяване NextGenerationEU, биха могли да подкрепят в значителна степен търсенето през 2021 г. и да укрепят основните икономически фактори и устойчивостта в бъдеще. По-конкретно в прогнозата на Комисията не се отчита въздействието на Плана за възстановяване и устойчивост, тъй като той все още е в ранен етап на развитие. След като реформите и инвестициите съгласно Плана бъдат напълно уточнени, приети и изпълнени, се очаква те да окажат положително въздействие върху перспективите за растеж.

ФИСКАЛНИ РАЗВИТИЯ И ПЕРСПЕКТИВИ

Очаква се фискалното въздействие на икономическия спад и разходите за спешни мерки, предприети във връзка с преодоляването на пандемията от COVID-19, да доведат до значителен фискален дефицит през тази година. Предвижда се първичното салдо, което е предмет на засилено наблюдение, да достигне -4,4 % от БВП през 2020 г. Освен недостига на приходите в резултат на рецесията, в прогнозата се отчита и удължаването на вече приетите мерки от властите за смекчаване на спада през последните месеци. Те включват увеличаване на общия пакет от „подлежащи на възстановяване аванси“ на предприятия и удължаване на съществуващите мерки за подкрепа както на безработни лица, така и на служители на дружества, засегнати от пандемията. В прогнозата също така се отчитат плащанията на пенсии със задна дата след решението на Държавния съвет от юли 2020 г. за кратък период преди влизането в сила на пенсионната реформа от 2016 г.

Очаква се фискалната политика на Гърция да продължи да подпомага възстановяването през цялата 2021 г. Макар че повечето мерки, предприети през 2020 г., бяха насочени към прякото въздействие от пандемията (разходи за здравни грижи, подкрепа за периода на ограничителните мерки, отсрочване на данъци и др.), властите също така обявиха временни мерки за по-широкообхватно стимулиране на търсенето и заетостта през 2021 г. Те включват намаляване с три процентни пункта на социалноосигурителните вноски и спиране на облагането на частния сектор с данъка за социална солидарност, както и нова субсидия за временно назначаване на служители. Тези мерки са насочени в правилната посока, като намаляват голямата данъчна тежест върху труда, а временният им характер е съгласуван с целта да се гарантира устойчивост на публичните финанси в средносрочен план. При определянето на фискалната политика, планирана за 2021 г., е предвидено общата клауза за дерогация да продължи да се прилага през 2021 г.

В проекта на бюджетен план за 2021 г. се очаква първичният дефицит, който е предмет на засилено наблюдение, да достигне 1,1 % от БВП през 2021 г. В прогнозата на властите се вземат предвид новите мерки, специален резерв, който би

могъл да осигури финансиране за евентуални непосредствени нужди в резултат от развитието на пандемията, както и амбициозна 7-годишна програма за разходи за отбрана. Прогнозата на властите е по-оптимистична от прогнозата на Комисията от есента на 2020 г., според която се предвижда първичен дефицит в размер на 3,4 % от БВП през 2021 г. Разликата обаче до голяма степен се дължи на свързаните с методологията допускания за а) посоченото по-горе отчитане на някои спешни мерки, правилата за което бяха уточнени едва след представянето на проекта на бюджетен план, както и б) включването на Механизма за възстановяване и устойчивост в макроикономическия сценарий на властите ([7]). Освен тези аспекти прогнозата на Комисията е по-предпазлива по отношение на преодоляването на дефицита в сметката за възобновяеми енергийни източници, заложено в проекта на бюджетен план, тъй като политическите действия за постигане на такова подобрение все още не са уточнени, и предвижда по-постепенно изпълнение на новата програма за отбрана.

Напредъкът към завършването на повторната национална оценка на ставките на данъка върху недвижимата собственост се забави; предвиденото за средата на 2020 г. финализиране на този конкретен ангажимент беше отложено за средата на 2021 г. По-рано през годината настъпиха неизбежни закъснения поради ограничителните мерки във връзка с коронавируса, както и допълнителни закъснения, свързани с оценката на качеството, която се изисква за успешните обжалвания пред Държавния съвет. Понастоящем се планира повторната оценка и разширяването на съществуващата система за зониране във връзка със стойността да бъдат финализирани през март 2021 г., навреме за оценката на данъка върху недвижимата собственост през август 2021 г.

Настоящата оценка и прогноза се характеризират със съществена присъща несигурност: по-нататъшно влошаване на здравната криза би могло да доведе до необходимост от допълнителни фискални мерки, които следва да бъдат целеви и временни, така че да се ограничи въздействието от кризата и да се стимулира възстановяването през 2021 г. Съществуват допълнителни рискове, свързани със задействането на емитирани наскоро държавни гаранции, които са били част от набора от спешни мерки. Допълнителни рискове са свързани с разходите за текущи съдебни дела и оставащи задължения за предоставяне на обществена услуга, които биха могли да влошат баланса, когато бъдат договорени. Запазва се несигурността по отношение на пълното въздействие на обезщетенията със задна дата за орязването на допълнителните пенсии и сезонните бонуси, въведени с предишните пенсионни реформи, тъй като все още не е публикувано решението на Държавния съвет от 2020 г. Накрая, от евентуалните допълнителни разходи за покритието на частни лица без здравна осигуровка произтича допълнителен риск. Добрата новина е, че се очаква Гърция да извлече огромна полза от Механизма за възстановяване и устойчивост, чиято цел е да подпомогне устойчиво икономическо възстановяване чрез осигуряване на мащабна финансова подкрепа за реформи и инвестиции, стимулиращи растежа.

([7]) Прогнозата на Комисията не включва въздействието от Плановете за възстановяване и устойчивост, тъй като пълното изпълнение зависи от положителната им оценка от страна на Комисията и от одобрението им с решение за изпълнение на Съвета, както и от постигането на етапните и общите цели. Освен това в прогнозата на Комисията не се отчитат никакви разходи по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост, тъй като в проекта на бюджетен план не бяха представени достатъчно подробно такива проекти.

ДЪРЖАВНО ФИНАНСИРАНЕ И АНАЛИЗ НА УСТОЙЧИВОСТТА НА ДЪЛГА

Доходността на гръцките държавни ценни книжа остава ниска, а паричният буфер на правителството е близък до нивата отпреди кризата. Властите наскоро приключиха успешно емитирането на 15-годишна облигация. Спредът на доходност на гръцките дългосрочни държавни облигации остава невиждано нисък. Понастоящем паричните резерви на сектор „Държавно управление“ възлизат на 34,5 милиарда евро (в края на септември), а текущата сметка на платежния баланс, представляваща паричния буфер, остава непроменена — 15,7 милиарда евро. Общият размер на паричните резерви на сектор „Държавно управление“ би бил достатъчен да покрие финансовите нужди за около две години дори без допълнително емитиране на облигации.

Европейските институции извършиха цялостно преразглеждане на рамката за устойчивост на дълга, както бе обявено в 5-ия доклад за засилено наблюдение. Преработената рамка включва базов сценарий, който е съгласуван с рамката, която Комисията прилага за оценка на устойчивостта на дълга за всички държави членки, както и анализ на специфичен за държавата сценарий. При преразглеждането се използват основани на пазара показатели, които са лесно достъпни и добре разбрани, като допусканията се съгласуват в по-голяма степен с пазарните очаквания в краткосрочен и средносрочен план. В преразглеждането се отчитат също растежът в дългосрочен план и допусканията за лихвения процент от доклада относно застаряването на населението за 2021 г. При анализа на сценария се отчитат рискове, които са от особено значение за държавите с високи равнища на задлъжнялост като Гърция.

Въпреки че перспективите в краткосрочен план са влошени, базовият сценарий показва, че съотношението на дълга към БВП отново започва да намалява. В краткосрочен план се прогнозира, че държавният дълг ще нарасне от 180,5 % от БВП през 2019 г. до над 207 % от БВП през 2020 г. Тъй като обаче се очаква спешните фискални мерки, предприети по време на пандемията, да бъдат временни и се прогнозира, че през 2021 г. икономиката ще започне да се възстановява, отношението на дълга към БВП се очаква да следва тенденция към намаляване, считано от 2021 г. През следващите 20 години се очаква брутните нужди от финансиране на правителството да се колебаят около 15 % от БВП, преди да намалеят до около 13 % от БВП към 2060 г. Резултатите от този базов сценарий като цяло се подкрепят от допусканите благоприятни условия за финансиране, от големия дял на дълга, който се финансира при ниски ставки от официалните заемодатели, както и от дългия среден срок до падежа на неизплатения дълг.

Двата алтернативни сценария предполагат, че по-високите ставки на рефинансиране биха влошили перспективите, още повече в съчетание с нисък растеж, което подчертава колко е важно изпълнението на амбициозна програма за растеж. Базовите допускания са обект на несигурност, която се увеличава през прогнозирания период. Условията за финансиране биха могли да се окажат не толкова благоприятни, колкото се допуска, особено след междинния етап. Съгласно сценария с по-висока премия за риск, при който премиите за риск са свързани с равнището на дълга в средносрочен и дългосрочен план, макар че отношението на дълга е с тенденция към намаляване, то остава значително по-високо в сравнение с базовите прогнози. Брутните нужди от финансиране също са по-високи и остават малко под 20 % от БВП в дългосрочен план. В сценарий, при който БВП е по-нисък отколкото в

базовия сценарий, освен че съществува по-висока премия за риск, равнището на дълга остава високо в дългосрочен план, а брутните нужди от финансиране надхвърлят 20 % от БВП от средата на 30-те години на 21-ви век, което показва остатъчни рискове за устойчивостта. Съгласно този сценарий растежът би останал под този на еврозоната в дългосрочен план, което подчертава колко е важно да се изпълни програмата за растеж, за която беше изготвен проект от комисията „Писаридис“, публикуван от властите през август 2020 г. Механизмът за възстановяване и устойчивост представлява възможност за повишаване на потенциалния растеж чрез инвестиции и реформи.

ДЪРЖАВНА ПРИХОДНА АДМИНИСТРАЦИЯ

Законодателството относно скалата за допълнителните възнаграждения за Независимия орган за публичните приходи, което представлява изключително важна стъпка за завършването на неговата реформа в областта на човешките ресурси, беше публикувано за обществена консултация и се очаква да бъде прието до края на ноември 2020 г. Очаква се реформата да укрепи способността на Независимия орган да привлича и запазва нови висококвалифицирани служители, чийто брой в края на третото тримесечие е бил доста под целта за персонала, определена за края на 2019 г. (11 947 души в сравнение с 12 500 души). Властите потвърдиха, че текущите процедури за наемане на работа в Министерството на финансите няма да окажат неблагоприятно въздействие върху цялостния капацитет на Независимия орган. Очаква се цялостната реформа в областта на човешките ресурси да бъде завършена към 1 януари 2021 г.

При укрепването на уредбата за борба с контрабандата беше постигнат по-нататъшен напредък. Законопроектът бе публикуван за обществена консултация и се очаква да бъде приет към ноември 2020 г. Той включва разпоредби за увеличаване на капацитета на Оперативния координационен център, който координира усилията за борба с контрабандата и е част от Независимия орган за публичните приходи. Очаква се приемането на тези разпоредби да улесни допълнително осигуряването на персонал.

Като цяло е постигнат добър напредък по изпълнението на целите, определени във връзка с ключовите показатели за изпълнение, включително относно събирането на дългове, като същевременно работата за допълнително увеличаване на капацитета на Независимия орган за събиране и одит продължава. По редица показатели са постигнати по-добри резултати, отколкото се очакваше при сегашните обстоятелства, отчасти поради отстъпките за своевременно плащане на данъчните задължения, които бяха въведени след избухването на пандемията.

Органите приеха редица специализирани договорености за уреждане на данъчни задължения, възникнали по време на пандемията. Тези нови схеми са свързани с отсрочването на данъци, въведено в началото на пандемията, и улесняват възобновяването на погасителните планове за плащания, чието изпълнение беше прекъснато по време на пандемията, с оглед на строгите санкции, които биха се прилагали в противен случай съгласно договорената през 2019 г. рамка. Освен това бе даден „втори шанс“ и за погасителните планове, договорени преди влизането в сила на погасителната рамка от 2019 г. Схемата все още не е започнала да функционира и се очаква длъжниците да подлежат на подходящ контрол по отношение на причините за прекратяване на плановете от тяхна страна и за евентуални предишни нарушения. Що

се отнася до задействаните от банките държавни гаранции, които понастоящем се обработват и изплащат от държавата от името на първоначалните длъжници (вж. финансовия раздел), властите установиха също така погасителна схема, която би позволила на длъжниците да изплатят тези дългове на държавата под формата на до 120 транша. С цел поддържане на платежната дисциплина властите уточниха, че отпадналите от тази извънредна схема, няма да бъдат в състояние да се включат в други погасителни схеми, поради което ще подлежат на принудително изпълнение. Провеждането на дейностите по прилагане ще се наблюдава внимателно.

УПРАВЛЕНИЕ НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ И ПУБЛИЧНИ ИНВЕСТИЦИИ

Натрупаните просрочени задължения са намалели спрямо последния доклад, но трябва да продължат да се полагат усилия, за да се постигне амбициозната цел за края на годината. Макар че натрупаните просрочени задължения остават над нивата, предвидени в плана за действие от октомври 2019 г., отклоненията в началото на 2020 г., включително в резултат на пандемията, бяха отстранени, с изключение на натрупаните и необработени заявления за пенсии, като автоматичното обработване и отпускане на пенсии се очаква да заработи напълно едва през следващата година. Властите потвърдиха целта за нулеви просрочени задължения в края на 2020 г. във всички сектори с изключение на заявленията за пенсии, но тя продължава да е изложена на рискове, включително във връзка с новата вълна на пандемията. С оглед на непредвиденото увеличение на заявленията за пенсии, породено от правни и технически фактори, цялостното уреждане на исканията за пенсии се очаква до декември 2021 г.

Макар че натрупаните просрочени задължения намаляват, продължават да възникват нови задължения, което подчертава колко е важно да бъдат изпълнени препоръките на Гръцката сметна палата — конкретен ангажимент за средата на 2021 г. — сред които укрепването на системата за вътрешен контрол е от ключово значение. Укрепването на системата за вътрешен контрол би било от ключово значение и за доброто управление на проектите, които трябва да бъдат финансирани по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост. Планира се до края на годината да бъде приет закон, в който се определя концептуалната рамка за вътрешния контрол. Понастоящем предизвикателството е да бъде постигнато пълно изпълнение на неговия компонент за управление на публичните финанси в цялата публична администрация, както и да се гарантира ефективният му надзор от Министерството на финансите. От полза за реформата ще бъдат наскоро предприетите от Гръцката сметна палата стъпки, а в средносрочен план — наскоро започналото опростяване на рамката за изпълнение на бюджета и процедурата за плащане.

Конкретният ангажимент за средата на 2020 г. за създаване на системата „единна бюджетна сметка“ бе успешно изпълнен. Системата „единна бюджетна сметка“ вече функционира и дава представа за състоянието на държавните парични средства, а също така представлява ефикасен инструмент за мониторинг на ликвидността. Министерството на финансите създаде специален инструмент за мониторинг на прогнозирането на паричните средства на организациите, който ще бъде въведен постепенно.

Реформата на сметкоплана, включително ангажиментите за средата на 2021 и 2022 г., като цяло напредва по план, като прилагането ѝ в бюджета за публични

инвестиции започва да напредва. След като през 2019 г. беше извършена административната класификация в обикновения бюджет, понастоящем се разработва функционална класификация на сметките, наред с рамката на основаното на изпълнение бюджетиране. Тези амбициозни реформи се посрещат с одобрение. Пълното изпълнение на сметкоплана в бюджета за публични инвестиции започва да се ускорява. Очаква се предприетите стъпки за гарантиране на неговата оперативна съвместимост с централната ИТ система, която трябва да бъде постигната до март 2021 г., да ускорят значително процеса на плащане. По този начин значително ще се намали и възможността за натрупване на просрочени задължения. Като цяло напредва по план изпълнението на други мерки, включително приложението за електронно фактуриране за възлагането на обществени поръчки и модернизирането на централната система за плащане за обикновения бюджет.

До края на годината властите планират да проведат основна реформа в областта на обществените поръчки. Реформата се основава на опита от изпълнението на правилата, въведени през 2016 г., и е насочена, наред с друго, към високия отчетен брой процедури, приключили само с една оферта, или поръчки, възложени изключително въз основа на най-ниската предложена цена. Освен това тя допълнително рационализира все още дългите процедури за възлагане на поръчки. Реформата е изключително важна за гарантиране на бързото усвояване на наличните финансови средства и за подпомагане на възстановяването. Успоредно с това властите напредват с цифровизацията на процедурата и подготвят стратегия за обществените поръчки за периода 2021—2025 г., която се очаква да подкрепи прехода към зелена икономика и да засили борбата срещу корупцията.

В очакване на големия размер средства, които Гърция вероятно ще получи съгласно следващата многогодишна финансова рамка, понастоящем властите изготвят списък със стратегически набор от проекти с цел подбор на големи инфраструктурни проекти и напредват по създаването на инструмент за подготовка на проекти. Списъкът със стратегически набор от проекти ще улесни подбора на проекти от национално значение и извън основната структура на ресорните министерства ще се координира от министър-председателя. Очаква се инструментът за подготовка на проекти да ускори подготовката на проектите, включени в списъка със стратегически набор от проекти, като осигури ефикасното преминаване от концептуалния етап към етапа на изпълнение. Инструментът ще бъде създаден в рамките на Фонда за развитие на активите на Република Гърция, като ще бъдат въведени подходящи предпазни мерки, за да се гарантира, че Фондът ще продължи да изпълнява сегашните си основни функции по независим начин. Инструментът ще се подпомага от международна финансова институция като стратегически партньор. Планът за действие за подобряване на мониторинга и прогнозирането на бюджета за публични инвестиции като цяло напредва по план.

СОЦИАЛНО ОБСЛУЖВАНЕ

Властите постигат добър напредък по финализирането на организационната и институционалната структура на Единния фонд за социално осигуряване (e-EFKA), което представлява конкретен ангажимент за края на 2020 г. Сливането на публичния сектор и функциите за допълнително пенсионно осигуряване вече е осъществено, включително физическото преместване на офисите; останалата част от преместването се отнася до служителите на предишния фонд за земеделски

производители (OGA), като се очаква до края на годината то да приключи изцяло. Цифровото обработване на заявленията за пенсии също напредва в съответствие със заложените цели. Поради проблеми с наличността на данни се очаква темпът на обработване да се забави до март 2021 г., но впоследствие следва отново да се ускори.

Гърция засилва подготвеността на здравната система за настоящата здравна криза, като от ключово значение в това отношение е изграждането на напълно развити и ефективни първични здравни грижи, което представлява конкретен ангажимент. Вече над 160 центъра за здравни грижи могат да приемат пациенти със симптоми на коронавирус, а в района на Атина са разкрити допълнителни клиники за амбулаторно лечение. Властите също така увеличават капацитета за тестване и работят по назначаването на необходимите нови кадри. Що се отнася до осъществяването на реформата в сферата на първичните здравни грижи, която започна през 2018 г., властите планират да разширят регистрирането на пациенти чрез центровете за здравни грижи в краткосрочен план, като същевременно им осигурят по-голяма свобода за избор измежду доставчиците. Всеобхватното използване на електронното здравно досие, което не функционира напълно, ще бъде от ключово значение за противодействие на риска от дублиращи се посещения и селективното избиране от пациенти съгласно тази рамка. Функцията, основана на направления, вероятно ще се прилага чрез стимули, което представлява по-гъвкав инструмент в сравнение със законодателните промени съгласно реформата от 2017 г., и ще изисква внимателно проектиране. Властите поеха ангажимент да финализират новата правна уредба до момента на публикуването на 10-ия доклад за засилено наблюдение, предвиден за средата на 2021 г. Приветства се фактът, че властите замразиха връщането към прилагания отпреди реформата начин за осигуряване на първични здравни грижи чрез частни лекари (въз основа на система от таксуване за услуги в съчетание с таван от 200 посещения), с която достъпът до здравни грижи за уязвими пациенти беше доказано ограничен.

Дължимите суми все още са високи, но се предприемат стъпки, чрез които се подобрява тяхното събиране и се избягва възникването на нови задължения. Властите приеха законодателство, за да се позволи събирането на дължимите суми от 2019 г. за фармацевтични продукти, както и за да започне събирането на дължимите суми от доставчиците за 2018 и 2019 г. Властите предприемат поетапни стъпки за преодоляване на породеното от предлагането свръхпотребление на здравни услуги, което поражда натиск върху здравната система и увеличава финансовата тежест за пациентите, включително чрез въвеждане на допълнителни терапевтични протоколи и засилване на акцента върху договарянето на цените. Изглежда обаче, че е необходимо по-задълбочено преразглеждане, за да бъде преодоляно по ефективен начин породеното от търсене предлагане. Понастоящем властите не обмислят в определението на дължимите суми да бъде включен елемент на поделяне на риска, което би увеличило стимулите за прилагане на структурни мерки.

Въпреки сегашната ситуация се отчита напредък по централизираното възлагане на поръчки във връзка с разходите за здравни грижи, което представлява конкретен ангажимент за средата на 2022 г. Властите отчитат напредък към изпълнението на тази цел, като към първото тримесечие на 2021 г. е заложена междинна цел, от централизирано възлагане на поръчки, в размер на 30 %. Властите също така се договориха да активират повторно Обсерваторията на цените от януари

2021 г. и да приемат новия правен статут на Националния централен орган за обществени поръчки в здравеопазването до края на 2020 г.

Изпълнението на конкретните ангажименти относно транспортните субсидии и реформите на помощите за хора с увреждания като цяло напредва в съответствие с договорените срокове, докато завършването на компонента за задействане на схемата за социално солидарни доходи трябва да се възобнови. Що се отнася до транспортните субсидии — конкретен ангажимент за средата на 2020 г. — вторичното законодателство, което трябва да позволи редовно и основано на обективни фактори възстановяване на субсидираните билети за обществения транспорт за уязвими групи, включително хора с увреждания и членове на многодетни семейства, беше прието през октомври 2020 г., докато вторичното законодателство, в което се определят нивата на компенсация за основните транспортни оператори, се подготвя понастоящем. В процес на финализиране е документ относно политиката във връзка с прегледа на помощите за хора с увреждания — конкретен ангажимент за 2021 г. — и през март 2021 г. ще бъде стартиран пилотен проект. Що се отнася обаче до осигуряването на услуги за реинтеграция на пазара на труда за бенефициерите по схемата за гарантиран минимален доход, след избухването на пандемията от COVID-19 беше отчетен застой при плановете за оценка на констатациите от пилотния проект от 2019 г., предприет в редица общини, чиято цел бе да се насочи изпълнението в национален план. Властите планират да стартират изпълнение в национален план през април 2021 г.

РАЗВИТИЯ ВЪВ ФИНАНСОВИЯ СЕКТОР

Макар че условията на гъвкавата парична политика позволиха на гръцките банки да се възползват от благоприятни ликвидни условия, икономическите ефекти от пандемията се очаква да свият и без това ниската доходност на банките в бъдеще. Временното облекчаване на изискванията за обезпечения за кредитните операции и условия в Евросистемата във връзка с целеви операции за дългосрочно рефинансиране позволиха на банките да увеличат своите парични буфери. Това беше подкрепено допълнително от нарастването на депозитите от март насам, най-вече поради стремежа на корпорациите да натрупат ликвидност по време на пандемията, както и поради по-слабо изразената, но стабилна тенденция на нарастване при депозитите на домакинствата. От гледна точка на приходите, през първата половина на 2020 г. възвръщаемостта на собствения капитал на банките продължи да бъде сред най-ниските в еврозоната и се очаква да бъде подложена на допълнителен натиск поради големите провизии за загуби по кредити, несигурността във връзка с новите корпоративни заеми през следващата година и смесеното въздействие от текущите секюритизации на необслужваните кредити, които — като се остави настрана положителният ефект върху стойността на риска за банките — ще повлияе отрицателно върху нетните им приходи от лихви. Ниската доходност в съчетание с разходите за предстоящите секюритизации и постепенното премахване на преходните пруденциални мерки могат да породят предизвикателства за капиталовата позиция на банките, докато зависимостта от свързани с държавата активи се очаква да се увеличи. Средното съотношение на базовия собствен капитал от първи ред на банките на консолидирана основа е било 14,7 % от рисково претеглените активи към края на юни 2020 г., което е над минималните капиталови изисквания.

През първата половина на 2020 г. необслужваните кредити продължиха да намаляват, макар и по-бавно отпреди, включително и поради въведените по

отношение на банките мораториуми върху погасителните вноски, които трябва да изтекат в края на годината. Дялът на необслужваните кредити продължи постепенно да намалява и през юни 2020 г. достигна 36,7 %, като остава най-високият в еврозоната. Дотук мораториумите върху погасителните вноски в съчетание с въведената временна гъвкавост при надзора са изключително важни за защитата на счетоводните баланси на банките от въздействието на пандемията върху кредитния риск в техния кредитен портфейл. Големият дял на обслужваните банкови кредити, които са обхванати от мораториуми, обаче показва, че съществува значителен риск от нарастване на нуждите от провизии след изтичането на мораториумите и от влошаване на съответните коефициенти на качеството на активите, като същевременно вътрешната способност на банките за жизнеспособно преструктуриране на кредитите продължава да представлява предизвикателство. Банките започнаха да коригират своите стратегии за намаляване на необслужваните кредити, но е възможно осчетоводените дотук провизии за загуби по кредити да обхващат само отчасти потенциалния ефект от пандемията върху качеството на банковите активи. Ключов елемент от стратегията на банките за справяне с необслужваните кредити остава напредването при секюритизациите съгласно схемата „Херкулес“, които се очаква да приключат през първата половина на 2021 г.

Властите успешно приложиха или разшириха мерки за подкрепа, насочени към запазване на достъпа до финанси за засегнати от коронавируса предприятия. Hellenic Development Bank прилага гаранционна схема и лихвена субсидия за нови корпоративни заеми, които изглежда успешно подпомагат банковото кредитиране на големи корпорации, а в по-скорошен план и на малки и средни предприятия. В резултат на това през септември 2020 г. годишният процент на растеж на банковите кредити на нефинансови корпорации достигна 8,3 % — най-високата стойност от средата на 2009 г. насам. От друга страна, заемите за домакинствата продължиха да се свиват, макар и с по-умерен темп в сравнение с последните тримесечия. Запази се тенденцията за понижаване при номиналните лихвени проценти, които се стабилизираха близо до невиждано ниски стойности за нефинансовите корпорации.

Действията, посочени по-долу, се наблюдават и оценяват като част от постоянния ангажимент в областта на финансовата политика:

- **След приемането на новия кодекс за несъстоятелност властите подготвят вторичното законодателство и необходимата инфраструктура.** Съгласно кодекса се предвижда да бъдат приети около 53 административни решения, което представлява предизвикателство. С оглед на влизането в сила на кодекса през януари 2021 г. властите се стремят да осъществят този процес поетапно — успоредно с развитието на съответната електронна платформа — до края на декември 2020 г. Ще бъде отдаден приоритет на работата по ключови министерски решения относно лихвената субсидия, механизма за продажба и обратно отдаване под наем и алгоритъма за изчисляването във връзка с предложенията за преструктуриране, като властите поеха ангажимент да предоставят усъвършенстваните проекти на европейските институции до средата на ноември. Новата уредба за обявяване в несъстоятелност представлява основна стъпка напред, като нейната ефективност ще зависи от качеството на изпълнението ѝ. Ще бъде необходимо внимателно наблюдение, особено по отношение на въздействието на новия механизъм за извънсъдебно уреждане на спорове, както и на фискалните и финансовите ефекти от новата схема за продажба и обратно отдаване под наем и

предвидения в някои случаи едногодишен период преди освобождаването от отговорност. Изключително важно е цялата правна уредба, включително вторичното законодателство, както и необходимата инфраструктура да бъдат въведени навреме за влизането в сила на новия кодекс за несъстоятелност, така че да се гарантира успешното въвеждане в експлоатация на новата уредба и да се избегнат непредвидени отрицателни ефекти върху финансовия сектор и върху културата на плащане като цяло.

- **Властите приеха набор от нови разпоредби, които да позволят обработването на трупаните в продължение на години висящи дела за несъстоятелност на домакинствата.** Законът установява фиксиран график за отбелязване на напредък по датите за дистанционно гледане на делата. Властите очакват отлагането и подаването на всички съответни документи да бъде извършено до третото тримесечие на 2021 г., което ще позволи на съдилищата да разгледат всички дела до април 2022 г. Предвид факта, че изпълнението ще зависи от капацитета за гледане на дела на отделните съдилища, е обосновано то да се следи отблизо. Успешното прилагане на тези разпоредби ще зависи от способността на властите да преодолеят недостига на персонал и предизвикателствата, свързани с инфраструктурата.

- **Властите приеха първия набор от мерки, насочени към подобряване на функционалността и лесното използване на платформата за електронни търгове.** Мерките улесняват споделянето на електронен път на съответните документи чрез платформата за електронни търгове. Що се отнася до допълнителните проблеми, установени във връзка най-вече с механизма за корекция на минималната цена и с оперативната съвместимост на платформата за електронни търгове с други държавни бази данни, властите потвърдиха, че те ще бъдат разгледани в контекста на прегледа на Гражданския процесуален кодекс. Проектът на преработения кодекс ще бъде приключен в началото на 2021 г., малко по-късно от първоначално предвиденото, но навреме преди септември 2021 г., когато трябва да влезе в сила. Властите се ангажираха да представят доклад за напредъка през ноември 2020 г.

- **Изпълнението на договорения план за изчистването на задействаните държавни гаранции напредва, като същевременно количеството на натрупаните и задействани гаранции остава значително.** Разглеждането и плащането на вземанията за третото тримесечие на 2020 г. се ускори след спадовете, отчетени по време на ограничителните мерки. След промяната на съответната правна уредба в началото на юни електронният регистър вече функционира, а оперативната съвместимост с местните данъчни служби е в етап на изпитване. Властите също така набират 30 служители, които следва да започнат работа през ноември. Очаква се тези важни стъпки да гарантират предвиденото значително ускорение в изчистването на задействаните гаранции през оставащата част от 2020 г.

- **През септември беше гласувано ограничено изменение на първичното законодателство относно отсрочените данъчни кредити, за да се защити капацитетът за поемане на загуби от капитала на банките във всички случаи, включително при преструктуриране.** Продължава работата по допълнителни технически аспекти под формата на вторично законодателство, така че да станат функционални всички аспекти на уредбата, включително в контекста на преструктурирането и специалната ликвидация.

Гръцкият фонд за финансова стабилност продължи да полага усилия за подпомагане на банките от системно значение с оглед на предизвикателствата, породени от пандемията. Фондът подпомогна банките от системно значение при подготовката на актуализираните им планове за намаляване на необслужваните заеми и корпоративните им преобразувания (обособяване). Понастоящем той също така извършва преглед на очакванията на своите акционери, като отчита различните ефекти, произтичащи от пандемията.

ПАЗАР НА ТРУДА

Гръцкият пазар на труда се доказа като особено устойчив в условията на пандемията от COVID-19, но нейната продължителност поражда сериозни рискове за заетостта, което обуславя допълнително укрепване на активните програми на пазара на труда. Бързото приемане на спешни мерки, насочени към подкрепа на предприятията и защита на работните места, допринесе за отчетената устойчивост на пазара на труда. Тъй като пандемията обаче продължава да доминира, преструктурирането в най-засегнатите сектори може да се окаже неизбежно. Необходими са добре функциониращa публична служба по заетостта и ефективна система от активни политики на пазара на труда, за да бъдат подпомогнати подобни процеси по преструктуриране и да се избегне драстично увеличение на безработицата. Макар че някои активни програми на пазара на труда се подсилват, като цяло системата продължава да бъде засегната от ограничения на капацитета, които — в съчетание с прекъсванията в резултат на пандемията — доведоха за закъснения при изпълнението на текущите реформи. По-специално беше постигнат ограничен напредък във връзка с приемането на нов модел за изпълнение на политики и със системното осигуряване на услуги за реинтеграция на пазара на труда на бенефициерите по схемата за гарантиран минимален доход.

Правителството представи предложения за модернизиране на няколко аспекта на трудовото законодателство. Законодателството, което понастоящем е предмет на консултация със социалните партньори, предвижда значителни промени, с които, наред с друго, се модернизират правилата относно работното време и годишния отпуск, законодателството в областта на защитата на заетостта, съкращенията и закона за синдикалните организации. Освен това с тях се предвижда удължаване на отпуска по бащинство и родителския отпуск, както и институционализиране на дистанционната работа, като по този начин националното трудово законодателство в по-голяма степен се съгласува с най-добрите практики на ЕС. Кодифицирането на трудовото законодателство — конкретен ангажимент за края на 2020 г. — се забави поради пандемията, но все пак се очаква да бъде прието до края на 2020 г.

ПРОДУКТОВИ ПАЗАРИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

Властите отчитат напредък по повечето от конкретните ангажименти за средата на 2020 г. във връзка с инвестиционното лицензиране, като остават отдадени на изпълнението на разширена програма за реформи. Очаква се властите до края на ноември да представят за обществена консултация законопроект, с който ще бъдат улеснени процедурите за лицензиране в повечето сектори, които досега не са били реформирани, и изготвиха график за окончателно завършване на опростяването на процедурите за инвестиционно лицензиране във всички оставащи дейности до юни 2021 г. Успоредно с това те продължават да опростяват и прецизират области, свързани

с вече реформираните сектори. В областта на инспекциите се очаква всички стартови инструменти в трите договорени приоритетни области да бъдат бързо приведени в действие, в съчетание с пълното разгръщане на обучението. Очаква се останалите елементи за гарантиране на ефективно изпълнение и съответствие в тези области да бъдат разгледани напълно до април 2021 г., едновременно с въвеждането на рамката за инспекции в останалите четири области, което се очаква да приключи до края на 2021 г. Успешното приключване на оставащата работа в решаваща степен зависи от своевременния принос на всички съответни министерства и от ангажираността на всички заинтересовани страни. Пълното внедряване на съответната ИТ система, която е от решаващо значение за подкрепа на новата рамка за инвестиционно лицензиране, продължава да се бави поради правни трудности.

Властите отчитат напредък по изпълнението на стартираните по програмите ключови реформи за подобряване на бизнес средата. Постигнат е напредък по сертифицирането на външни оценители на околната среда и инспектори, както и по правната уредба в областта на туризма, с оглед да бъде съгласуван с принципите на реформата на инвестиционното лицензиране. Продължава работата за допълнително улесняване на извършването на стопанска дейност. Освен осезаемите подобрения в уредбите за обявяване в несъстоятелност и уреждане на спорове, както и предстоящата реформа на обществените поръчки (вж. по-горе) властите подобриха и ускориха процеса по възстановяване на данъка върху добавената стойност. Ключови интервенции, които се планира да бъдат извършени до март 2021 г., са насочени към рационализиране и ускоряване на административните процеси, включително във връзка с разрешенията за строителство, стартиращите предприятия, електроенергийните връзки и регистрацията на имущество. Освен това с техническата помощ от Комисията, предоставена чрез Световната банка, властите разработват допълнителни мерки в ключови области. Правителството също така предприе допълнителни стъпки за реформиране на продуктовите пазари и подобряване на пазарния надзор. Внесен в парламента в началото на ноември законопроект цели, наред с друго, да гарантира справедливост и прозрачност за бизнес ползватели в областта на електронната търговия, като същевременно се предвиждат по-ефективни механизми за пазарен надзор и за контрол на незаконната търговия, както и разширяване на неделната търговия на дребно при определени условия, така че да бъдат обхванати магазините и откритите пазари.

Въпреки постигнатия напредък по създаването на нова стратегия за насърчаване на търговията и преките чуждестранни инвестиции, институционалните договорености остават непълни, което затруднява усилията за повишаване на степента, в която Гърция е обърната навън, и за използване на нейния потенциал в ключови сектори и експортни пазари. Все още не е публикувана новата стратегия на Министерството на външните работи, която се очаква да укрепи експортния потенциал на страната и да улесни входящите преки чуждестранни инвестиции. Установяването на необходимите правителствени структури ще бъде от ключово значение за бързото осъществяване на корекции по пътната карта, така че да отрази новите приоритети, и на по-нататъшен напредък по отношение на усилията за опростяване, включително на нивото, предшестващо митническите процедури. Същевременно властите отчитат напредък по цифровите инициативи за подпомагане на електронната търговия и тръжните процедури за проекти за насърчаване на износа, и по-специално на интегрираната система за обслужване на едно гише, стартирана през октомври, с която ще бъдат автоматизирани процедурите за внос и износ.

Властите отбелязват напредък при изготвянето на карти на горите и в областта на кадастралното картографиране. Що се отнася до картите на горите, към октомври 2020 г. са изготвени 80 % от оставащите карти, които постепенно ще бъдат качвани за обществена консултация. Властите поеха ангажимент да качат всички оставащи карти до декември 2020 г., а ратифицирането на всички карти на горите ще приключи до юли 2021 г. Макар че първоначалната цел кадастралното картографиране да достигне покритие от 45 % трябваше да бъде отложена за декември 2021 г. поради пандемията и други технически затруднения, властите ще внесат в парламента законопроект, насочен към ускоряване на събирането на оставащите права, който се планира да бъде приет през ноември 2020 г. До октомври 2020 г. са завършени 35 % от кадастралните карти. Има готовност за стартиране на тръжната процедура за цифровизацията на документите за ипотеки, когато бъде осигурено финансиране.

Очаква се Агенцията по кадастъра да заработи напълно до края на 2021 г., в съответствие с пътната карта относно проекта за кадастъра. Това е по-късно от предвиденото съгласно първоначалния ангажимент за средата на 2020 г. и отразява закъсненията, породени както от пандемията, така и на по-ранен етап. Приключи назначаването на ръководния екип, а набирането на екипа по прехвърлянето, чиято цел е да осъществи преминаването от ипотечните служби към службите по кадастъра, напредва безпроблемно.

Постигната беше основна реформа на енергийния пазар със стартирането на 1 ноември на целевия модел — конкретен ангажимент за средата на 2020 г. — което е голяма крачка към изпълнението на задълженията на Гърция във връзка с достиженията на правото на ЕС в областта на енергетиката. Очаква се новият формат на пазарите, с отделени елементи за търговия за ден напред, търговия в рамките на деня и балансиращ пазар, да позволи по-добро определяне на цените и по-широкообхватно участие и достъп до пазара за отделни услуги. Новата структура на пазара е съвместима с останалите пазари в ЕС, което позволява бъдещо свързване със съседните пазари на Италия и България. Ще бъде важно да се положат усилия, за да се гарантира пълно отстраняване на нарушенията на пазара за търговия на едро, ефективно наблюдение на пазара с оглед на пазарната мощ на заварените оператори, както и че пазарът се привежда в пълно съответствие с достиженията на правото на ЕС в областта на енергетиката.

На 23 октомври властите представиха окончателно предложение за антитръстова корективна мярка във връзка с производството на електроенергия от лигнитни въглища от Public Power Corporation, което представлява ключова стъпка към изпълнението на този конкретен ангажимент. Комисията обаче продължава да очаква окончателно разрешение от властите, за да започне изпитване на предложената корективна мярка на пазара, така че мерките да бъдат приложени на пазара през 2021 г. С прилагането на корективната мярка ще бъде изпълнен конкретният ангажимент и ще бъде спазено дългосрочно решение на съдилищата на ЕС. С оглед на изключително краткия срок за прилагане на корективната мярка европейските институции биха приветствали още по-ефективно сътрудничество от страна на гръцките власти през следващия отчетен период.

Продължи да се осъществява напредък в други области на енергийната политика, като същевременно е необходим устойчив подход за преодоляване на структурния дефицит в сметката за възобновяеми енергийни източници. Нарастват опасенията относно баланса на сметката за възобновяеми енергийни източници и — с оглед на

амбициите на Гърция да увеличи използването на възобновяеми енергийни източници — е важно да се намери предвидим и надежден подход, който не разчита на специални интервенции и който е в пълно съответствие със законодателството на ЕС. Това включва мерки за защита на равнището и условията за проекти, свързани с възобновяеми енергийни източници, на които е предоставена подкрепа. Гърция продължава да извежда от експлоатация централите за добив на лигнитни въглища, като тази година още няколко от тях ще преустановят работа. Властите проведоха обществена консултация по генералния план за прехода, който представлява основата за териториалните стратегии и бъдещите реформи, насочени към подпомагане на областите, засегнати от извеждането от експлоатация на централите за лигнитни въглища до края на 2023 г.

Като първа стъпка към реорганизацията на публичните железопътни дружества властите подобряват управлението на управителния комитет, отговорен за рационализирането на изпълнението на железопътните проекти. Управителният комитет осъществява стратегически надзор, предоставя насоки и координира подготовката на плана за действие за железниците. До края на декември ще бъде изготвен първоначален проект на пътната карта за трансформирането на двете дружества, в която ще бъдат посочени междинни стъпки.

ГРЪЦКАТА КОРПОРАЦИЯ ЗА АКТИВИ И УЧАСТИЯ И ПРИВАТИЗАЦИИ

В края на септември 2020 г. корпорацията публикува своя годишен доклад и финансови резултати за 2019 г., като е видно значително подобрение във финансовите стойности в повечето дъщерни дружества на корпорацията и във финансовите резултати на самата корпорация за 2019 г. Макар че се очаква резултатите за 2020 г. да се повлияят от пандемията, съдейки от оперативните и свързаните с управлението подобрения в портфейлните дружества на корпорацията, изглежда, че те са подобрили своя капацитет да устояват на въздействията от пандемията.

Продължи работата по конкретни ангажименти. Що се отнася до изпълнението на стратегическия план на корпорацията, i) понастоящем властите актуализират министерските насоки, в които се определят общата визия и очакванията на правителството за корпорацията, като е вероятно те да бъдат финализирани до края на 2020 г. Стратегическият план ще бъде актуализиран след публикуването на министерските насоки. ii) Корпорацията и държавните предприятия осъществяват следващия етап от изпълнението на механизма за координация: декларацията за поемане на ангажименти, в която ще бъдат определени финансовите, оперативните и други цели на държавните предприятия, като се очаква тези ангажименти да бъдат финализирани до края на декември 2020 г. Освен това властите заявиха намерение да постигнат напредък по подготовката на договорите за изпълнение, в които се определят задължения за предоставяне на обществена услуга за ограничен набор от държавни предприятия. Прегледът на бордовете на държавните предприятия е близо до приключване, като остава да бъде извършен преглед на борда само на едно от тринадесетте държавни предприятия, а именно на Гръцката организация за изложения (HELEXPO), което се очаква да приключи до декември 2020 г. Въпреки закъсненията се отчита напредък по прехвърлянето на Олимпийския център по атлетика, което се оказва изключително сложно. Беше удължен срокът за подготвителната работа по тръжната процедура, като понастоящем се очаква тя да приключи до ноември 2020 г., а междувременно продължават да се извършват дейности по поддръжка.

Властите предложиха тази функция да бъде поета от Фонда за развитие на активите на Република Гърция, така че инструментът за подготовка на проекти да бъде установен по начин, който позволява максимизиране на неговия принос за ускоряване на усвояването на средства от ЕС в Гърция. Този нов мандат за фонда ще доведе до увеличение както на броя на служителите му, така и на неговите отговорности. Ще бъде важно да се гарантира, че възлагането на този мандат на фонда няма да засегне нито способността на корпорацията да изпълнява основния си мандат, нито нейната независимост.

По редица сделки, включени в плана за развитие на активите, е постигнат известен напредък, докато други сделки търпят забавяне, породено отчасти от пандемията.

- **Две сделки са почти завършени**. Властите продължиха своята силна ангажираност и усилията за осъществяване на предварителните условия за финансовото приключване на сделката *Hellinikon*. След решението на Държавния съвет от 18 септември, с което беше отхвърлена жалбата за отмяна във връзка с провежданата понастоящем тръжна процедура за предоставяне на лиценз за казино, бе установен начин за финансово приключване на сделката. Все още обаче са налице някои нерешени правни казуси, чието обсъждане е насрочено за ноември 2020 г. Въпреки някои технически проблеми се очаква финансовото приключване на *концесията на яхтклуба Alimos* да бъде осъществено преди края на годината.

- **Макар че напредъкът по неизпълнените действия, необходими за *концесията на магистралата Egnatia*, се оказа по-бавен от очакваното през последните месеци, наскоро властите предприеха значителни стъпки за приключването на тази сделка.** По-специално в началото на ноември бяха завършени и въведени в експлоатация значителен брой пунктове за пътно таксуване, като се очаква да бъдат завършени и въведени в експлоатация още пунктове преди крайния срок за подаване на обвързващи оферти, определен за 11 декември, а Министерството на инфраструктурата се ангажира да въведе в експлоатация всички пунктове за пътно таксуване, преди да влезе в сила договорът за концесия. Очаква се това да гарантира източници на приходи за проекта и да демонстрира, че властите са ангажирани с неговото изпълнение. Освен това през последните два месеца беше постигнат известен напредък във връзка с изискваните дейности, необходими за лицензирането на оставащите 14 тунела. Ще продължи да се осъществява задълбочено наблюдение.

- **Постигнат беше напредък по редица други текущи сделки.** Това включва сделката на *Public Gas Corporation — DEPA Infrastructure*, за която регулаторният орган за електроенергията осигури яснота по отношение на уредбата за тарифите за операторите на разпределителни мрежи, както и по отношение на периметъра на активите, за да се гарантира, че продаваното дружество остава единен и привлекателен актив. През октомври приключи фазата за заявяване на интерес за три *регионални пристанища* и *подземното хранилище за природен газ South Kavala*, като инвеститорите проявиха силен интерес.

- **Някои сделки трябваше да бъдат забавени след значителния спад в стойността на капитализацията на активите поради пандемията**. Такъв е случаят по-специално с *Hellenic Petroleum*, сделка, по която вече бяха отчетени значителни

закъснения след неуспеха на първата тръжна процедура в средата на 2019 г., като този път фондът счете за уместно да отложи стартирането на сделката за по-късен етап. По подобен начин беше отложена *продажбата на 30 % от международното летище в Атина* и фондът ще определи следващите стъпки, след като положението се подобри, вероятно към края на 2021 г.

Извън обхвата на плана за развитие на активите, който се изпълнява от фонда, властите полагат усилия за отстраняване на дългогодишните слабости на някои държавни предприятия. Това включва преодоляване на структурните проблеми на *Hellenic Aerospace Industry (HAI)* и преминаване към продажбата на активите на *Hellenic Vehicle Industry (ELVO)* — дружество, обект на специална ликвидация. Властите също така предприемат стъпки за отстраняване на проблемите, възникнали в контекста на възстановяването на несъвместима държавна помощ съгласно дългогодишни решения на Комисията (продажбата на активи на дружеството за производство на фероникел *Larco* и подпомагането на публичното дружество за недвижими имоти (ETAD) във връзка с предишните активи на *Hellenic Shipyards*).

ПУБЛИЧНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ И ЦИФРОВОТО УПРАВЛЕНИЕ

Властите постигнаха по-нататъшен напредък по реформите в сферата на публичната администрация. Модернизацията на управлението на човешките ресурси напредва с добър темп, като по-голямата част от организациите в публичния сектор вече са завършили своите цифрови органиграми — конкретен ангажимент за края на 2020 г. До края на октомври цифровите органиграми са завършени в над 80 % от сектор „Държавно управление“, като властите очакват почти всички организации да приключат тази задача до края на 2020 г. Подготовката на длъжностните характеристики и установяването на връзка между длъжностната характеристика и заеманата длъжност също напредва, което ще позволи свързване към Единния разплащателен орган до края на тази година. Деполитизацията и професионализацията на публичната администрация продължи с влизането в сила на единен процес на подбор за висши ръководни длъжности в организациите в публичния сектор, като понастоящем той вече обхваща голяма част от сектор „Държавно управление“. Приключи назначаването на всички постоянни секретари. Властите също така постигнаха напредък по редица други действия, които трябва да бъдат осъществени до края на годината, включително финализирането на закон за допълнително укрепване на Върховния съвет за подбор на граждански персонал (който се очаква да бъде публикуван за обществена консултация през ноември) и завършването на цикъла за оценка на ефективността за 2019 г.

Властите предприемат действия за контролиране на размера на публичния сектор. Промените в числеността както на постоянния, така и на временния персонал през 2020 г. продължават да бъдат в съответствие с плановете за наемане на персонал. При все това очакваното намаляване на временните длъжности след преобразуването им в постоянни позиции е бавно и трябва да бъдат положени повече усилия, за да се постигне видимо намаление в броя на служителите в края на 2020 г. Властите работят за установяването на годишен таван за временните служители до края на 2020 г. В опит да извлекат поуки от предишния опит властите документират отклоненията от процедурите за наемане на персонал и от единната скала за възнагражденията, като първоначално вниманието е съсредоточено върху периода от юни 2019 г., докато предходните години ще бъдат обхванати по време на втория етап.

С цел да бъдат повишени правната сигурност и достъпът до правото, властите подготвят кодифицирането на законодателството в областта на пазара на труда — конкретен ангажимент за края на 2020 г. — и определиха допълнителни области за кодифициране. Процесът е разграничен от посочената по-горе модернизация на някои аспекти на трудовото законодателство и беше обект на забавяне поради пандемията. Очаква се новият кодекс по трудово право да бъде приет до края на 2020 г. Приетият от Съвета на министрите годишен план за кодификация за 2021 г. включва амбициозна програма, която обхваща и области като териториално устройство и градоустройство, търговия със стоки и услуги, събиране на публични приходи и финансиране на партии.

Властите осъществяват напредък по ключови реформи за подобряване на резултатите на Гърция в областта на цифровите технологии с помощта на всеобхватната цифрова стратегия, която се изпълнява понастоящем, и на наскоро приета единна правна уредба относно цифровото управление. Новата национална цифрова стратегия („Цифрова библия“), която се очаква скоро да бъде представена за обществена консултация, очертава амбициозната програма за цифрова трансформация на Гърция и приоритетите за реформи за следващите четири години. На 22 септември 2020 г. беше приет кодексът за цифрово управление, който представлява ключова етапна цел за Гърция във връзка с транспонирането на Директивата на ЕС за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения. Властите полагат усилия да представят скоро план за действие относно необходимите стъпки за пълно привеждане в действие на новия кодекс.

По отношение на опростяването и цифровизацията на процесите и данните в публичния сектор, оперативната съвместимост на публичните системи и регистри, придобиването на умения в областта на цифровите технологии и проблемите със свързаността се отчита осезаем напредък. Работата по опростяването и цифровизацията на процесите продължава посредством изпълнението на Националната програма за опростяване на процесите, по-специално в областта на транспорта и правосъдието. Властите напредват по план с изпълнението на пътната карта за развитието на интегрирания портал за сделки (gov.gr). Продължава и работата по насърчаването на оперативната съвместимост на публичните регистри и системи и стартира тръжната процедура за цифровизацията на геопространствени данни за разработването на единната цифрова карта и държавния регистър за инфраструктури. Подобренията в умения в областта на цифровите технологии, свързаността и внедряването на нови технологии от предприятията остават ключови приоритети за Гърция, като властите продължават да изпълняват своята стратегия за придобиване на умения в областта на цифровите технологии, включително чрез Националната академия за цифровите технологии и Националната коалиция за умения и работни места в областта на цифровите технологии. Предприемат се мерки за решаване на проблемите със свързаността чрез продажбата на търг на „пионерни“ радиочестотни ленти за 5G, насрочена за края на 2020 г., като в крайна сметка властите очакват да бъде достигнато покритие от 96 % с 5G, което ще изисква големи инвестиции в мрежи с много голям капацитет. Очаква се иновативната схема за национален фонд за 5G в Гърция, създадена с приетия наскоро кодекс за цифрово управление, да изпълнява ключова роля в развитието на 5G екосистемата.

ПРАВОСЪДИЕ И БОРБА С КОРУПЦИЯТА

Осъществява се стабилен напредък по преминаването към задължително електронно подаване и обработване на документи навсякъде в съдилищата и продължава работа по разпределението на електронни подписи на съдии и служители в сферата на правосъдието. Властите се ангажираха скоро да представят план за действие относно *инициативи, свързани с електронното подаване на документи*, който ще включва картографиране на настоящото положение и подробни планирани действия, включително график за изпълнение. Следващите стъпки включват приемането на законодателни актове до края на декември 2020 г. Що се отнася до *електронното издаване на съдебни решения*, властите планират до края на януари 2021 г. да разпределят за всички съдилища софтуер, разработен за тази цел от съда в Пирея. Във връзка с електронното издаване на съдебни сертификати е отчетен по-нататъшен напредък. След като бяха разсеяни опасенията относно защитата на личните данни, властите очакват до ноември 2020 г. да приключат с разпределението на електронни подписи за съдии и съдебни служители. Властите потвърдиха, че когато е обосновано, Министерството на правосъдието има готовност да предприеме законодателна инициатива във връзка с разпределението на електронни подписи сред членовете на юридическите професии с оглед на влизането в сила през януари 2021 г. на задължителното електронно подаване на документи в административните юрисдикции.

Продължава оценката на предложенията в контекста на тръжната процедура за втората фаза на интегрираната система за управление на гражданските и наказателните дела — конкретен ангажимент за края на 2020 г. — и властите потвърдиха намерението си да възложат поръчката на избрания оферент през декември 2020 г. След представянето на оценка на техническата част от предложенията за одобрение от Министерството на правосъдието властите предвиждат оценката на финансовата част от предложенията да приключи до края на ноември 2020 г., навреме за пристъпване към възлагането на поръчката през декември 2020 г., както е планирано.

Стабилен напредък се отбелязва и във връзка с други реформи в съдебната система, както следва:

- *Властите предприеха редица инициативи за подпомагане на услугите за медиация.* Понастоящем централната комисия за медиация създава бюро за помощ за правни специалисти и граждани, което ще предоставя правни съвети и помощ на заинтересованите страни. Властите осъществяват наблюдение на навлизането на медиацията.

- *Към декември 2020 г. ще бъде представен доклад за напредъка, в който се описват следващите стъпки във връзка с изпълнението на законодателството относно специалните състави в гражданските и административните съдилища.* На 1 октомври 2010 г. пленумът на Апелативния съд в Атина единодушно реши да създаде два специални състава за разглеждане на дела в областта на конкуренцията, електронните сделки, енергетиката и защитата на личните данни, като се очаква останалите съдилища да последват неговия пример след назначаването на новоизбраните съдебни администрации през октомври 2020 г.

- *Действията за подобряване на методите на работа в съдилищата, които представляват важна част от текущата правосъдна реформа, напредват съгласно планираното.* Кодексът на съдебните служители трябва да бъде приет през декември 2020 г. Властите полагат усилия за модернизиране и поддържане на строги стандарти за работата на съдебните секретари главно чрез засилване на чувството за дълг. Преразглеждането на някои раздели от проекта на кодекса относно статута на съдиите и организацията на съдилищата, което се очаква да доведе до подобрения в методологията за оценката и професионалното развитие на съдиите и разглеждането на дисциплинарните въпроси, ще бъде поверено на законодателна комисия през януари 2021 г., така че кодексът да бъде приет навреме за началото на следващата съдебна година през септември 2021 г. Работата на комисията ще бъде подкрепена от техническата помощ, предоставена от Европейската комисия.

- *Очаква се до края на декември 2020 г. да стартира тръжната процедура за проекта „JustStat“ във връзка със създаването на звено за статистическа информация относно съдебните данни.* Същевременно властите потвърдиха, че в сътрудничество със статистическия орган на Гърция са в процес на изготвяне на вторично законодателство относно предоставянето на техническо ноу-хау.

Вече напълно функционира Националният орган за прозрачност, което се очаква да подобри координацията, и бяха предприети редица важни стъпки в борбата с корупцията в политическата сфера. Националният орган за прозрачност осъществява надзор по отношение на изпълнението на националния план за борба с корупцията, който показва обнадеждаващи резултати и, наред с другото, подпомогна изготвянето на специална стратегия за борба с корупцията от Министерството на здравеопазването. Осъществен беше напредък в борбата с корупцията в политическата сфера със стартирането на проект за кодификация на законодателството в областта на финансирането на политическите партии през 2021 г. и с приемането на закона относно лобистките дейности, който трябва да влезе в сила в средата на 2021 г. Все още предстои властите да подобрят достъпността до някои бази данни на органите, отговорни за одитите на декларациите за имущество, и да съгласуват списъка с видни политически личности, обхванати от задължението за подаване на декларации за имущество, с актуализираното определение за видни политически личности. Накрая, Националният орган за прозрачност осъществява надзор по отношение на мащабната реформа, чиято цел е навсякъде в публичната администрация да бъдат въведени надеждни системи за вътрешен контрол, като се очаква тази реформа да окаже значимо въздействие в борбата с корупцията в публичната администрация и в сектора на управление на публичните финанси.

Понастоящем се изпълняват препоръките, отправени от Групата на държавите срещу корупцията във връзка със смекчаването на санкциите за подкуп на длъжностни лица. Изпълнението на тези препоръки налага извършването на всеобхватен преглед на правната уредба за борба с корупцията сред длъжностните лица, преди да бъдат изготвени измененията на съответните кодекси, които се очаква да бъдат представени до средата на 2021 г. Групата на държавите срещу корупцията прикани властите да представят доклад относно предприетите мерки за изпълнение на нейните препоръки до края на октомври 2021 г. Бързото приемане на разпоредбите, свързани с препоръките на Групата на държавите срещу корупцията, ще позволи на Гърция да повиши ефективността в борбата с корупцията сред длъжностните лица и

също така да се придържа към Наказателната конвенция относно корупцията и допълнителния протокол към нея.